Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XC. Ч. 135. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СЕРЕДА, 20-го ЛИПНЯ 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. WEDNESDAY, JULY 20, 1983 No. 135. VOL. XC.

І. Шуст призначений головою фінансової ради Менор коледжу

Сестра Міріям Клер, директорка Менор Джуніор коледжу, і Томас Дж. Линн, голова Ради довірених, гратулюють Ігореві А. Шустові (зліва) з приводу його призначення на пост голови Фінансового комітету цього коледжу.

Дженкінтавн, Па. — Ігор А. Шуст, віцепрезидент філядельфійського Національного банку, став головою Ради довірених Фінансового комітету Менор коледжу, про що повідомила Сестра Міріям Клер, директорка Менор Джуніор коледжу.

І. Шуст студіював економію у Вартон-школі фінансів і комерції Пенсильванійського університету, спеціялізуючись у міжнародній торгівлі. Здобувши бакалявреат, студіював далі у Гарвардській вищій школі кредиту й фінансового менеджменту. Потім студіював в Школі менеджменту Американської менеджментської асоціяції та брав участь у багатьох банкових спеціялізованих програмах. Він є членом багатьох американських фінансових товариств і організацій та є активний в українській громаді.

Появилися англійські рапорти про Мазепу проф. Т. Мацькова

Ню Йорк, Н. Й. — Виданням Українського Історичного Товариства цього року появилася 177-сторінкова книжка в опрацюванні проф. д-ра Теодора Мацькова п.з. English Reports on Mazepa: Hetman of Ukraine and Prince of the Holy Roman Empire, 1687-1709" („Англійські рапорти про Мазепу: гетьман України і принц Святої Римської Імперії, 1687-1709".)

У цій книжці, в якій знаходиться 110 ілюстрацій та три географічні карти, дві України та одна Росії, автор, користуючись різними англійськими матеріялами з преси, на підставі мемуарів чи звідомлень англійських дипломатів, накреслює перед читачем постать гетьмана Івана Мазепи — його забарвлену романтикою молодість, а відтак уже в його дорослому віці антитурецьку кампанію, його міжнародну політику та участь гетьмана у Великій Північній війні. Особливо цікаві в цій книжці мемуари генерала Патрика Ґордона, генерала Александра Ґордона, капітана Джана Перрі, капітана Генрі Брюса та Деніеля Дефо.

Працю д-ра Т. Мацькова, в ціні 17 долярів, можна набути, звернувшись на адресу: Ukrainian Historical Association, P.O.Box 312, Kent, Ohio, 44240.

В Австралії вийшла книжка О. Терлецької

Мельборн, Австралія. — 1980 року, тут, виданням самої авторки Ольги Терлецької та під патронатом Крайової Управи СУА вийшла 231-сторінкова збірка поезій п. з. „Любій Україні з чужини"; обкладинку виконав М. Окопний, друкувало Видавництво „Наш Фронт".

Вступне слово до цієї книжки написала О.Гаєвська, як теж тут знаходиться слово самої авторки. Збірка поезій О. Терлецької, яку попереджує автобіографічний нарис авторки, розподіляється на дві частини: „Україні" та „Доля і любов".

Зацікавлені набути цю книжку повинні звертатися на адресу: O. Terlecka, 18 Vincent Ave., St. Albans, Vic. Australia.

Відбудеться День Союзянки на Союзівці

Союзівка. — Під час літнього сезону управа Союзівки влаштовує цікаві програми для гостей, що бажають не лише фізично відпочати після цілорічної праці, але дбає теж про те, щоб гості мали приємні спомини пере бутих вакацій.

Одним з таких приємних споминів буде День Союзянки, що його улаштовує в неділю, 7-го серпня Окружна Управа СУА Ню Йорку, при помочі своїх відділів Членки СУА довгий час приготовляються до того дня, придумуючи все щось нового та цікавого для програми. Показані будуть цікаві прозірки, вокальні та гумористичні точки та несподіванки. Зголоситися можна на автобус з Ню Йорку до імпрезової референтки, Михасі Баран, на число телефону (212) 927-8776 увечері.

КУРС УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Едмонтон, Альта. — Тут, 4-го липня, почався курс української мови, що триватиме до половини серпня. Студенти проводять чотири години в клясі та одну годину в мовній лябораторії. На домашні завдання призначено дві години. Керує цим інтенсивним курсом д-р Яр Славутич, професор Альбертського університету.

ЩЕРБИЦЬКИЙ ТУГІШЕ ПРИКРУЧУЄ ГАЙКИ

Ню Йорк, Н. Й. (ПС ЗП УГВР). — Надходять вістки з України, що після червневого пленуму ЦК КПСС (14-15 червня в Москві) значно посилюється партійна контроля і натиск в ділянці науки, літератури, мистецтва і культури взагалі. 28-го і 29-го червня ц.р. відбувся в Києві пленум ЦК КП України, на якому, нав'язуючи до доповідей Андропова і Черненка на московському червневому пленумі, прийнято такі самі, як і в Москві, постанови про посилення ідеологічної праці, чи, як це офіційно називається, „удосконалення форм і методів ідеологічної, масово-політичної роботи". В пленумі взяла участь вся номенклятурна еліта КПУ, включно з П.А.Загребельним, першим секретарем правління Спілки письменників України (СПУ); М.В.Фоменком, міністром освіти УССР; С.В.Безклубенком, міністром культури УССР; В. І. Шинкаруком, директором Інституту філософії АН УССР; В. І. Юрчуком, директором Інституту історії партії; І.П. Грущенком, директором Вищої партійної школи при ЦК КПУ, та іншими.

Кажуть, що якраз Безклубенкові і Загребельному „дісталось" зосібна немало за недоліки у їхніх ділянках порядком „ділової критики" під час розгляду „підсумків червневого пленуму ЦК КПСС і завдань партійних організацій, які випливають з його рішень і з промови генерального секретаря ЦК КПСС Андропова". Підтвердженням цього є промова Щербицького з 28-го червня ц.р., яка визначила характер пленуму взагалі. У ній він заатакував цілий ряд „недоліків" в поодиноких ділянках науки і культури.

Щербицький гостро накинувся на літературно-художню критику, заявляючи, що, мовляв, „як і раніше, рідко публікуються глибокі, змістовні статті", а також „з'являються окремі публікації, автори яких вважають, що соціяльність необов'язкова для художнього твору". Тут він вирізнив окремо журнал „Дніпро", кажучи, що у ньому іноді з'являються „сірі, невиразні за змістом вірші, а то й рецензії з помилками ідейного характеру". „Літературній Україні" і журналам „Український театр" та „Образотворче мистецтво" Щербицький закинув „завищені оцінки художнім творам".

Ще більше „дісталось" від Щербицького естрадно-концертовій музиці і безпосередньо міністрові культури Безклубенкові. Згідно з Щербицьким, „стурбованість викликає стан справ у такому популярному жанрі, як естрада, де часто виконуються „низькопробні твори", які „негативно впливають на виховання музичної культури молоді". „Серйозні недоліки допускаються в роботі з кадрами концертових організацій", і тому Безклубенкові поставлено вимогу „навести належний порядок на цій важливій ділянці".

Доречно вказати, що це не вперше тепер критикують естрадно-концертну музику за брак „наступальности і бойової оперативности" та розповсюдження нею навіть „несмаку", що сталося в наслідок того,що

(Закінчення на ст. 4)

В ГАРВАРДІ ПРОХОДИТЬ 13-ТА СЕСІЯ ЛІТНЬОЇ ШКОЛИ

Кеймбридж, Масс.(ФКУ). — Гарвардська Літня Школа Українística розпочала 13-ий сезон в понеділок, 27-го червня, інформаційними зборами й прийняттям на честь нових студентів. Студентів привітали: Ольга Андрієвська, керівник літньої програми українистики; д-р Фред Ялорис, заступник директора Гарвардської Літньої Школи, і проф. Омелян Пріцак, директор Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету (УНІГУ).

Присутнім на зборах був Йосиф Харина, секретар-скрабник Українського Братського Союзу (УБС) й голова Стипендійного фонду ім. Івана Франка. Він теж виступив з привітом для нових студентів. В травні 1983 року Екзекутива УБ-Союзу ухвалила уфундувати курс української мови середнього рівня в Гарварді. Під час прийняття Й. Харина передав чек від УБСоюзу на цю ціль.

Середній курс української мови (8 кредитів), який викладає цього року д-р Роман Коропецький, триває 8 тижнів. Його завданням є поширити підставове знання граматики, як теж поглибити слухове, розмовне і писемне знання мови. Студенти мають кожного дня одногодинну клясу навчання вранці, а по полудні одногодинну розмовну сесію, яку веде Володимир Ґітин. За словами О. Андрієвської , від 1971 року, коли була заснована Гарвардська Літня Школа Українистики, три підставові курси завжди входили в її програму — українська історія, мова і література — кожний курс по своєму вводить студента в українські студії. Досвід доказує, що курси мови — це ключ до українських студій. Це мова якраз дає можливість доступу студентам до української культури й історії .

Крім середнього курсу української мови, програма 1983 року включає такі курси: українська мова для початківців, новітня українська історія і три нові курси в цьому році — читання з української культури, український національний рух 1881-1917 років і розвиток релігійної думки в Україні — вибрані питання.

Курс української мови для початківців викладає Дарія Білик, докторантка Гарварду у відділі слов'янських мов і літератур. Розмовну сесію курсу веде Люба Дика, яка отримала магістерський диплом зі слов'янського відділу в Гарварді й уже попередніми роками була членом факультету літньої школи.

Два курси з історії, новітня історія і український національний рух — викладає Юрій Божик, уроджeнець Канади, професор Торонтонського університету, доктора отримав в Оксфордському університеті.

Розвиток релігійної думки в Україні — викладає Мирослав Лабунька, професор ЛяСалл коледжу у Філядельфії. Цей курс розглядає важливі періоди й питання релігійної та культурної історії України від IX до XVIII століть. У ньому підкреслюється ролю посередництва, яку Україна відіграла поміж східними і західньо-европейськими культурними сферами, і політичні та соціологічні розвитки, що підлягали релігійним і культурним змінам.

Курс під назвою „Читання з української культури" уложив і викладає д-р Олег Ільницький. Цей курс зосереджується головно над культурними документами XIX і раннього XX століть та на історичному й інтелектуальному кліматі, в якім вони творилися. Д-р Ільницький є професором Альбертського університету; отримав докторат у відділі слов'янських мов і літератур у Гарварді цього року в червні.

Як і минулими роками, так і цього року в Літній Школі Українистики бере участь велике число студентів. Є 71 учасник цього літа, з того 39 студенток і 32 студентів. Вони творять

(Закінчення на ст. 4)

Г. КІССІНДЖЕР ОЧОЛИТЬ КОМІСІЮ

Голлівуд, Фльорида. — Президент Роналд Реґен заявив у понеділок, 18-го липня, що він утворить двопартійну президентську комісію під керівництвом колишнього державного секретаря Генрі Кіссінджера з метою „покладення основ довготривалого спільного державного підходу" до проблем Центральної Америки. При тому Призидент додав: „Ми не повинні дозволити тоталітарному комунізмові перемогти підступом".

В той час, як комісія буде вивчати „існуючі проблеми", — сказав Президент, — залишається термінова потреба схвалення Конгресом цілісної суми 110 мільйонів долярів допомоги, яку він попросив для Центральної Америки на цей рік.

„Без необхідних фондів у нас немає іншого способу попередити погашення світла свобои в Центральній Америці", — сказав президент Реґен, додаючи, що „законодавчі кола мусять поділяти відповідальність", щоб не допустити до поразки.

Утворення Президентом цієї комісії є відповіддю на заклик як демократів, так і республіканців у Конгресі, де військові дорадники Президента зустріли недовір'я та опір.

Офіційні особи Адміністрації заявили, що вони вітають створення комісії тому, що військовий стан дійсно стає все далі тривожніший в той час, коли Президент і його однодумці в Когресі не зуміли добитися широкої підтримки для довготривалої військової допомоги, яка, на думку багатьох експертів, є конечно потрібною.

Високий офіційний представник Адміністрації заявив, що комісія складатиметься з державних спеціялістів, промисловців, спеціялістів в ділянках праці та освіти, а також американців еспанського походження і представників релігій. Членів комісії назначить Президент, але в її склад ввійде також група „високих консультантів", назначених лідерами Конгресу від демократичної та республіканської партій. Вибір членів комісії не мусить схвалювати Конгрес.

ҐЕМАЄЛЬ ПРИБУДЕ ДО ЗСА

Вашінгтон. — Високі офіційні особи Адміністрації президента Роналда Реґена заявили в неділю, 17-го липня, що вони надіються опрацювати з президентом Ливану Аміном Ґемаєлем ще цього тижня нову форму виходу з застою в переговорах з Сирією про виведення чужинецьких військ з території Ливану.

Але ливанська і американська делегації запропонували різні оцінки можливостей полагодження даної проблеми.

Міністер закордонних справ Ливану Еліє Салєм, який перебуває у Вашінгтоні ще перед приїздом президента Ґемаєля в середу, висловив оптимізм у неділю в тому, що тверда рішучість Сирії дотепер відмовитися вести переговори про виведення військ була тільки тимчасова, тактична гра.

Салєм сказав також, що ні Сирія, ні Ізраїль, не мають намірів напостійно розділити його країну. „Я впевнений в тому, що ми вийдемо з застою, а потім зробимо поступ і крок за кроком завоюємо довір'я і впевненість у стійкій рівновазі, яку ми втратили за минулі два місяці", — заявив Салєм.

Визнаючи, що як Ізраїль, так і Сирія мають „деякі користі" з того, що перебувають в Ливані, Салєм додав: „Я не вірю в те, щоб Сирія чи Ізраїль мали якісь серйозні пляни розділу Ливану або прилучення частини його території".

Офіційні представники Адмініcрації ЗСА заявили, що при всій серйозності пошуків нового підходу до полагодження ливанської проблеми, у них немає великих надій на оптимізм скорого подолання всіх перешкод положення в Ливані. Одна висока офіційна особа сказала, що виглядає на те, що Сирія „окопалася" у своїй відмові вивести війська. Але „ми повинні продовжувати зусилля, а що найголовніше — підтримувати моральний дух уряду Ливану, щоб вони не піддалися тискові Сирії".

В ПОЛЬЩІ ПЛЯНУЮТЬ „ПОСТІЙНИЙ" ВІЙСЬКОВИЙ СТАН

Варшава, Польща. — Парляментські джерела у Варшаві повідомили в неділю, 17-го липня, що уряд підготував таємний закон, який повинен здушити внутрішнє незадоволення і дисидентський рух після того, як буде скасований військовий стан.

Довга і складна система законодавства, яку повинен схвалити польський парлямент наприкінці цього тижня ще перед тим, як буде проголошено про скасування військового стану, не залишають жадного сумніву в тому, що жорстокість режиму не послабиться нітрохи після того, як військові передадуть владу в руки цивільних.

Запропонований новий закон, який охоплює керівництво основними промисловими підприємствами до керівництва школами разом з поправками до кримінального кодексу, успішно і ефективно виключає будь-яку можливість діяльности опозиції в Польщі в близькому майбутньому, включаючи відродження забороненої профспілки „Солідарність".

Нове законодавство особливо грозить трьохлітнім ув'язненням кожного „зайнятого діяльністю в організації, яка була розв'язана або заборонена, але яка все ще діє в підпіллю", — очевидний натяк на „Солідарність" та інші відповідні заборонені організації як „Сільська солідарність" та Незалежна спілка польських студентів.

Профспілка „ Солідарність" нараховувала 10 мільйонів членів у своїх рядах перед тим, як її заборонив генерал Войцех Ярузельські, впровадиши режим військового стану 13-го грудня 1981 року. Багато активістів забороненої профспілки „Солідарність" пішли в підпілля з того часу, а їх лідери заявили минулого тижня, що вони відкидають будь-яку офіційну пропозицію про амнестію і будуть продовжувати свою діяльність доступними їм засобами і відповідними методами.

Засновник і колишній лідер забороненої профспілки „Солідарність", повернувшись з самочинної відпустки, заявив перед вітаючими його робітниками корабельні в Ґданьску, що нові обмежуючі заходи, накреслені урядом, будуть ще гірші, ніж драконівські правила військового стану.

„Якщо я мав би право вибирати між новим законодавством і правилами військового стану, я вибрав би військовий стан. Ці закони є гірші, ніж правила військового стану", — заявив Валенса.

Запроєктовані заходи уряду „копають ширшу пропасть між тими, що керують і керованими", — додав колишній лідер „Солідарности".

В Америці

РІЗНИЦЯ ПОМІЖ СЕРЕДНІМ заробітком чорних і білих американців в 1980 році є такою самою, як і 20 років тому, — згідно з першим незалежним від партійної політики рапортом, зробленим на підставі перепису населення з 1980 року. Підрахунки платень роблені для родини в цілому. Ця нерівність в кількості грошей, що драстично помітна, коли брати родину чорних американців і родину білих, паяснюється тим, що все більше й більше чорних родин очолює працююча мати, при відсутності батька, а це відома річ, що жінки за ту саму працю дістають менше, ніж працюючі чоловіки. Для пересічного мужчини заробіток становить понад 20,000 долярів, коли пересічно жінка дістає платню трошки понад 12,000 дол. Пропорція родин, що їх очолює працююча мати, зросла значно, в порівнянні з 1960 роком. Тоді таких родин було одна п'ята від загальної кількости чорних родин, а тепер такі родини становлять вже половину. Вивчення цієї проблеми перевів Центр для студій соціяльних напрямних, приватна дослідча установа. Але в загальному стверджено, що життєва стопа для білих і для чорних американців значно піднеслась хоча б тому, що тепер все більше є родин, де обоє, і батько і мати, працюють, тому більше грошей приносять додому.

КІЛЬКІСТЬ ДІТЕЙ, народжених з фізичними чи умовними дефектами, збільшилася в Америці вдвічі, у порівнянні з часом 25 років тому. Лікарі й дослідники з Каліфорнійського університету оцінюють, що приблизо 140,000 дітей, народжених цього року, страждатимуть від фізичного каліцтва або умового недорозвинення, чи обох, та туподумности згодом під час шкільних років.

НАЙСТАРША ПАЦИФІСТИЧНА організація в Америці, Ліга противників війни, відбула чотириденну ювілейну конвенцію в Істоні, Пенсильванія, при несподівано малій кількості учасників, бо їх тут було тільки 200 осіб. Тому найголовнішим питанням, яке обговорювала конвенція Ліги, заснованої ще 60 років тому, було питання організаційне, як здобути більше відданих членів для „справи миру".

ВЖЕ ПОНАД ОДИН тиждень температура повітря в Ню Йорку сягає понад 90 ступенів Фаренгайта, і багато мешканців метрополітального Ню Йорку й околиць нарікають на невиносиму спеку, хоч низька вологість повітря значно злагіднює негативний вплив спеки на людський організм. Ця нова хвиля гарячі триватиме 10-12 днів, але досі лише смерть одного старого чоловіка, 87-річного нюйоркчанина, лікарі віднесли на конто цієї спеки.

КАРИЗМАТИЧНИЙ ПРОВІДНИК негрів у Америці, чикаґський священослужитель Джессі Джексон, уважає свою кандидатуру на першого в історії ЗСА чорного президента зовсім відповідною. Близькі кола до Дж. Джексона кажуть, що він оголосить свою кандидатуру наприкінці серпня або на початку вересня.

ЩОБ УМІТИ ЗБЕРЕГТИ свою домівку від грабіжників-вломщиків під час відсутности, коли виїжджається на вакації, треба знати 12 правил. Малу брошурку з тими правилами видала забезпеченева установа Ліберті Мючуел. Її висилають безкоштовно тим, хто висловить бажання набути брошурку в листі і пришле на адресу компанії заадресований до себе конверт з наліпленим поштовим значком. Писати слід на адресу: „12 Tips", Liberty Mutual, P.O.Box, Boston, Mass. 02116.

ОРИГІНАЛЬНІСТЬ ПОДИВУ гідну в обміні подарунками на уродини виявили два рідні брати, один чикаґський майстер-друкар, а другий — продавець автомобілів з Каліфорнії. Один брат післав другому 45 живих кіз в минулому році, а цього року — сто живих тхорів. Другий брат зі свого боку подарував був першому братові живого слона та дві молоді дівчини-модельки, огяднені лише в „бікіні".

У світі

АМЕРИКАНСЬКІ ДИПЛОМАТИ у Москві повідомили в неділю, 17-го липня, що совєтські власті дозволили останнім двом п'ятидесятникам Чмихаловим, які разом з Ващенками перебували п'ять років в американському посольстві в Москві, та 13 членам їх сімей емігрувати на Захід. Ващенки, також 15 осіб, покинули межі Совєтського Союзу минулого місяця і перебувають тепер в Ізраїлі. Чмихаловим дали дозвіл на виїзд у суботу, 16-го липня. Цієї хвилини вони чекали понад 20 років. Дозвіл на виїзд Ващенкам і Чмихаловим західні дипломати розглядають як жест доброї волі Совєтського Созюу з огляду на домовленість на Мадридській конференції з питань людських прав і безпеки в Европі.

УРЯД ЧАДУ ПОКАЗУВАВ у неділю, 17-го липня, перед зібраними старшинами чадської армії, партійними і урядовими особами та кореспондентами полоненого вояка лівійської армії, яка допомагає повстанцям проти законного президента Гіссена Габре. Полонений 19-літній Массуд Баґладі Мохаммед підтвердив, що він вояк лівійської армії та що разом з ним приблизо 1,500 інших лівійських вояків, а також 3,000 найманців з інших африканських країн, які підготовані та озброєні Лівією в рядах так званого „Арабського легіону" полковника Муаммара ель-Каддафі брали участь в боях проти Чаду по стороні повстанців.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН „серйозно розглядає" справу назначення колишнього державного секретаря Генрі Кіссінджера головою двопартійної комісії, метою діяльности якої буде шукання підтримки політики Адміністрації президента Роналда Реґена в Центральній Америці, заявили високі офіційні особи Адміністрації в неділю, 17-го липня. Президент повідомив про пляни створення такої комісії у своєму виступі минулого понеділка у форті Лодердейлі, Фльорида.

ОФІЦІЙНЕ РАДІО СОМАЛІЇ повідомило в неділю, 17-го липня, про те, що в суботу відділи етіопської армії вступили на територію Сомалії. Радіо говорило, що „етіопські збройні сили повністю вигнані з усіх районів, куди вони вийшли". Офіційне пресове агентство Сомалії також повідомило, що в суботу етіопські вояки, підтримані з повітря, напали у двох районах кордону в центральній Сомалії раннім ранком. Етіопські війська вглибилися на три милі в район Матабан Кабно в районі Ґальґадун, а також атакували сомалійські позиції в Дабалі, поблизу Балямбалє в районі Ґіран.

ЗГІДНО З ДУМКОЮ військових спеціялістів, уряд Іраку стоїть перед проблемою затяжної дорогої війни з Іраном. Спеціялісти вважають, що жадна із воюючих сторін не є настільки сильна, щоб створити стратегічний перелом у війні і здобути перемогу. Обидві сторони майже однаково сильні та обидві майже однаково виснажені. Загальна думка переважає, що Ірак, який відсвяткував у неділю, 17-го липня, 15-ліття своєї баасистської революції, є здатний відбити будь-який новий іранський наступ на будь-якому відрізку фронту так само, як він знівечив всі попередні намагання Ірану захопити ініціятиву на полі бою і добитися успіху на фронті.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda"
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Скромні осяги Мадридської конференції

У Мадриді, на днях, кінчається трирічна конференція у справі Безпеки і Співпраці в Европі, завданням якої було перевірити як переводили в життя постанови Гельсінкських Угод поодинокі сиґнатори в своїх країнах. Як відомо, ці Гельсінкські Угоди підписали 33 европейські уряди, як теж уряди Канади й ЗСА.

Конференція ніби осягнула певні „компроміси", які, одначе, залишають ряд нерозв'язаних проблем, що вимагатимуть нових конференцій. Знаємо тільки, що більшість пропозицій, внесених американською делеґацією, відкинули совєти та делеґати зі сателітніх держав.

Не зважаючи на всі недоліки та невдачі Мадридської конференції, мабуть найбільш додатнім аспектом цього зібрання був спільний форум, на якому представники Америки і совєтського бльоку могли висловлювати свої погляди. Ця конференція дала Америці і її західнім союзникам одверто і публічно — для відома всього світу — критикувати уряд Совєтського Союзу за репресії його власних громадян.

Якщо йдеться про практичне примінення постанов Гельсінкських Угод, то реєстр совєтських порушень — жалюгідний і трагічний. За час від початку Мадридської конференції в Совєтському Союзі ув'язнено понад 500 осіб, які критикували совєтський уряд за порушення Гельсінкських Угод; СССР окупував Афганістан; проф. Андрея Сахарова виселено з Москви до Ґорького; в Польщі під натиском Москви, знищено „Солідарність" і в Чехо-Словаччині виарештовано членів „Хартії 77". Вкінці Москва задумала вбити Папу болгарськими руками. Це все діялося усупереч постановам Гельсінкських Угод, особливо, якщо мова про одні з найважливіших, як — „пошанування" територіяльної та політичної суверенности " незалежних країн.

Із Вашінґтону повідомляють, що уряд СССР мав запевнити Уряд ЗСА, що Москва дозволить певному числові дисидентів еміґрувати зі Совєтського Союзу при кінці цього біжучого року.

Макс М. Кемпелмен, голова американської делеґації на Мадридську конференцію, мав запевнити високі урядові чинники у Вашінґтоні, що деякі совєтські потягнення він уважає за позитивні, як, наприклад, дозвіл родині Ващенків на виїзд за кордон, звільнення кількох правозахисників з психіятричних шпиталів тощо.

Державний секретар Джордж Шулц вибирається до Мадриду для підписання заключного документу, де він зустріне совєтського міністра закордонних справ А. Ґромика, з яким переведе конференцію у справі евентуальної зустрічі між президентом Роналдом Реґеном і Юрієм Андроповим, президентом СССР.

Не зважаючи на узгіднений комунікат Мадридської конференції, Державний департамент перестерігає, що немає зовсім надій на привернення „Солідарности" в Польщі чи на будь-які полегші для Гельсінкських груп у СССР, що їх, як відомо, в цілості розгромив совєтський уряд.

Дальші конференції у справах Гельсінкських Угод відбуватимуться періодично за спільним узгідненням, як ось в січні 1984 року в столиці Швеції, Стокгольмі, де розглядатимуть проблеми безпеки на просторі від „Атлантику до Уралу". Це останнє рішення — як повідомляють урядові чинники у Вашінґтоні, — є „найдальш-ідучою концесією" Совєтського Союзу, бо перед тим Москва годилася на такі дискусії в справі проблем безпеки — у віддалі тільки 150 миль на схід від західніх кордонів СССР.

Але прогнози відносно майбутніх конференцій у справі Гельсінкських угод — не світлі; там проблемі прав людини приділюватимуть мінімальну увагу.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — Редакція.

Михайло Кучер

СОВЄТСЬКА ЛЮДИНА НА ЗАХОДІ

II.

Вони хочуть відразу стати подібними до американців, одягтися, як усі, купити авто, ознаку престижу в СССР, і посилають додому фотографії помешкань, будинків та авт. Після того приходить еміґрантська криза, уявлення не координуються з дійсністю. Сподівання не справдилися. Совєтська людина привикла все діставати від держави; вона порівнює себе із середньою американською клясою і вважає себе упослідженою. Такі люди говорять дослівно: „Ми приїхали сюди, щоб жити краще, а не гірше. І хутко ота мрія — джінси і авто — тратять свою притягальну силу, бо все купити легко і ніхто не дивується. Вони мріють купити будинок і розважатися. А з розвагами в Америці буває різно.

Уявлення совєтських людей про Америку далекі від дійсности. Вони своє незадоволення перших років переносять на Уряд і систему, не розуміючи, що роля Уряду в американському житті досить обмежена. Дехто продовжує жити під впливом совєтської пропаґанди. Люди переконані, що за ними увесь час слідкують. Часто вони виглядають ображеними, ніби хтось обманом викликав їх на Захід, а потім покинув напризволяще. Спеціялісти і мистці ображені, що американські наукові, художні і літературні кола, не звертають на них уваги і не рахуються з їх досвідом. На Заході конкуренція — жорстока. Такі люди також ображені на західню пресу, яка біжить за сенсаціями і хутко втратили зацікавлення третьою хвилею. Еміґранти не розуміють американської інфляції і безробіття. Мовний бар'єр поглиблює клопоти. Американці звикли надіятися тільки на себе, без парасолі держави. Цього третя хвиля не в стані зрозуміти. Вона обвинувачує американців в еґоїзмі, безсердечности, в жадобі до матеріяльних благ, але такі риси властиві і совєтським людям. Учорашні совєтські люди дивуються американській ізольваности як феноменові американського життя — відокремлення людини від людини. Трудно сходитися, трудно знайти приятелів. Учорашні совєтські люди висловлюються дуже гостро та гістерично боронять свої погляди, а таке явище — чуже американцям. Бажання колишніх совєтських вчених дискутувати викликає американських вчених почуття просто ворожости. Тому часто постає носталгія і минуле совєтське життя згадується вже не так поганим. Поставало навіть бажання і спроби повернутися в СССР.

Велике неґативне значення має втрата соціяльного статусу. Буває, що така втрата викликає емоційну катастрофу. Серед учорашніх совєтських людей є фахівці, які займали вдома високі становища. В Америці вони мусять починати. Ті люди, або не говорять англійською мовою, або говорять погано. Процес адаптації не завжди легкий. Врешті люди починають розуміти, що все залежить тільки від них самих. За рученьку ніхто водити не буде. Совєтським людям властиві лінощі, обман, корупція, жадоба, еґоїзм, злочинність та алькоголізм.

Національна психологія існує. Вона обумовлена не генетично, а історично. Тому совєтський чоловік як поняття соціяльно-історичне існує — це гомо совєтікус. У нього не вистачає внутрішньої дисципліни, тому перемагає анархізм, недовір'я до влади, повага тільки до сили, екстремізм, нетерпимість, заздрість.

Одначе є й духовна еліта, яка терпіла багато і багато розуміє, буває більше, як західні інтелектуали. Але це винятки. Є теорія, що еміґрація із СССР — це троянський кінь, не совєтського соціялізму, не комуністичної ідеології, а самої тоталітарної психології, цієї субстанції тоталітаризму. Чи зможуть, чи схочуть еміґранти зі Совєтського Союзу побороти намул совєтизму — невідомо. Совєтські еміґранти психологічно чужі плюралістичній дійсності Заходу. Люди еміґрують не тому, що вони неадекватні духові совєтського життя, або що їм чужий тоталітарний режим. Еміґранти просто надіються на краще суспільне становище і на матеріяльні блага. Вони — є типовими совєтськими людьми не ідеологічно — вони просто зразок тоталітарного способу життя. Є теорія, що під маскою совєтського еміґранта Европою та Америкою йде тоталітарний чоловік, який погорджує усіми, хто має інші погляди.

Совєтські люди повірили і цю віру принесли на Захід, що спасіння можна отримати насильством і терором. При нецивілізованому політичному житті Совєтського Союзу до політичного противника звичайно застосовують ізоляцію, або фізичну ліквідацію. Людина вважається тільки метою пропаґанди, її треба або переконати, або знищити. Тому можливий большевизм, або большевизм без партійного квитка. Кордон може бути тільки між демократичною і тоталітарною людиною. Психологію не можна залишити, як подерті черевики, на віденському летовищі. Можна, вирвавшись з СССР, на Заході пропаґувати психологічний комунізм, комунізм не гасел, а конкретних почувань, большевизм без партійної приналежности. Тільки на Заході може цілком розвинутись тоталітарна совєтська людина, її тоталітарна

(Закінгення на стор. 4)

Інтелектуальний дефіцит Румунії

Генеральний секретар румунської комуністичної партії тільки у закордонній політиці виглядає дисидентом на найвищому рівні. У внутрішній політиці його обличчя зовсім інше.

Влітку минулого року Чаушеску виступив з великою доповіддю на поширеному пленумі з питання ідеології, політичного виховання і соціялістичної культури. Як і годиться, Чаушеску говорив від імені народу. Він знає, що „працюючі чекають великих творів літератури про успіхи румунського народу". Чаушеску одначе не сказав як „трудящі" таке чекання великих творів виявляють.

„Нам, — продовжував Чаушеску, — очевидно партії, потрібна література, просякнута великим бойовим патріотичним духом. Література має показати високі ідеали соціялістичного гуманізму, повинна виховати у молоді любов до батьківщини, соціялізму і партії. Тільки в останніх словах було трохи правди. Виходить, що у румунської молоді немає ані любови до соціялізму, ані до партії. Дивно, щоб така любов була була. Література, — продовжував Чаушеску, — і досі має несвіжу стоячу воду з домішкою отрути старих космополітичних поглядів, у яких тоне патріотизм.

Якщо досі сказано неясно, то Чаушеску додав: „Уся художня і культурна діяльність повинна розвиватися під постійним політичним керівництвом партії". Виходить, що без „керівництва партії" неможливий ані патріотизм, ані соціялістичний гуманізм.

Зрештою Чаушеску сказав мало нового. Він переказав заяви останніх пленумів 1979 та 1980 років. Тільки спосіб вислову був більш одвертий. Чаушеску давав накази: „Трудящі чекають!" Письменники покликані!" „Література повинна!". В результаті таких наказів пишуть рецензії: „роман, який не відповідає вимогам прекрасного, або потворного — входить у категорію корисного" (!) Тоді письменник своїм творчеством допомагає мудрій політиці партії та її геніяльного секретаря". (Дослівно!) Бо — „література це політична синтеза дійсности. Література не коментує політичні директиви, як це робить журналістика, а ілюструє їх художніми засобами".

Культ особи Чаушеску цвіте буйним цвітом. Одягнуті в партійні однострої літературні критики пишуть: „В одному реченні Чаушеску сконцентровані ідеї, які повинні ввійти в основу мистецтва". Отже — румунський корифей усіх наук. „І треба бути поважним, бо комізм в мистецтві — це хвилевий успіх". Тому малярство показує такі картини як „Героїзм працюючої кляси", „Працююча ґвардія", „Сталевар", „Переможці". На картинах — обличчя робітників такі, як на урочистих похоронах партійних діячів. Одіж тяжка, немов з брезенту. Обличчя робітників на всіх картинах однакові. Вони виявляють величність, хоробрість і одночасно велику внутрішню радість. Ця кляса-гегемон із совєтських плякатів знатних доярок і сталеварів.

„Ера Чаушеску" — пишуть офіційні партійні критики — це „епоха входу з догми" — геть від шабльонів і права письменників в минулому". Від шабльонів минулого втікають, але сучасне румунське мистецтво — суцільний сірий культурний шабльон щоденного безрадісного існування людини в путах соціялістичного реалізму.

Чаушеску погрожує тим мистцям, які, осміляться творити для еліти та оглядаються на короткотривалу моду країн Заходу. Є в Румунії видавництво „Критеріон", яке річно друкує кілька українських книжок, наприклад, М. Михайлюка „Не вір крику нічного птаха" і збірник „Обрії" з творами українських письменників, що живуть в Румунії та деякі праці літературознавців і мовознавців.

К. М.

Олександер Татомир

ПОВОРОТ ВІЛЛІЯМА МИРРІ ДО БОГА

II

На прохання Едукаційної ради генеральний прокурор Мериленду Фердинанд Сейберт рішив, що читання св. Письма й молитви в школах є конституційні, але коли хтось не бажає собі брати участи в цих релігійних практиках може бути звільнений.

У дальших заходах Меделин з допомогою поспішила комуністична партія, а зокрема адвокат Дейвид Керпелман жид-ортодокс, що безкоштовно довів справу до Найвищого Суду. У грудні 1960 року він вніс протест до Вищого суду в Балтиморі. В 1961 році суддя Ґілберт Пендерґаст відкинув цей протест. Керпелман зробив відклик до Апеляційного суду в Мериленді, який теж відкинув його позов. Тоді він заапелював до Найвищого Суду ЗСА.

Рішення Найвищого Суду

Найвищий Суд вирішив, що молитва вживана у школах в Ню Йорку є неконституційною, а 17-го червня 1963 року ствердив, що неконституційними є також читання св. Письма й молитов на початку навчання у всіх публічних школах у всіх стейтах.

До складу Найвищого Суду входили тоді, крім начального судді Ірла Воррена, відомого лібералa, Гуго Блек, Вілліям Даглес, Тома Кларк, Джан Гарлан, Вілліям Бренен, Потер Стюарт, Байрон Вайт, Артур Голдберг. Цебто шість демократів і три республіканці. Рішенню Суду спротивився тільки Потер Стюарт — республіканець.

Так старанням однієї крайньо деструктивної, неморальної та духово не збалянсованої жінки найвища судова установа ЗСА заборонила у прилюдних школах найуспішніший виховний засіб - релігію.

Наслідки рішення

На наслідки цього шкідливого рішення не довго прийшлося чекати. Молодь 60-их і 70-их років виповнила духове вакуум сексуалізмом, проступками та здичавінням. Ми були свідками як тодішня молодь затратила почуття людської гідности і не соромилася усіх можливих злочинів. Багато з цієї молоді поповнило самогубство, опинилося в лічницях для фізично або умово недужих і в тюрмах. Не зважаючи на деякі заходи церков та судових чинників, ще і тепер у значної частини американської молоді — аморальна поведінка. Автор дає чіткий приклад первоначала цього здичавіння на своїй матері та на собі; він довго не зумів висвободитися з-під її деструктивного впливу. Вілліям щораз ясніше усвідомлював собі, що причиною різних його життєвих невдач була матір — найбільше зненавиджена жінка в ЗСА.

Меделин після розводу з першим чоловіком по кількох роках одружилася з Ричардом О'Гейр — людиною непевної репутації, що став згодом налоговим алькоголіком. Вона вмішувалася у протести проти акції ЗСА у В'єтнамі. Розпочала пропаґанду, щоб накласти податки на церкву. Учні на Гаваях перед наукою складають приречення вірности ЗСА, де є фраза: „Одна нація під Богом", а на американських монетах є напис: „На Бога ми покладаємося". Ці вислови Меделин розцінює як неконституційні та проти них внесла судову скаргу. У Федеральному Дистриктовому суді звинуватила НАСА за те, що астронавти в міжплянетарних просторах відмовляють молитви. Склала протест за залишення на місяці платівки з молитвами Папи Павла VI.

Щоб не платити податків оснувала з чоловіком організацію п. н. Універсальна Церква Життя. Чоловік став президентом цієї божевільної організації, її пастором і пророком, а Меделин єпископом... На конвенції атеїстів, що її заініціювала Меделин, Вілліям бачив расистів, націонал-соціялістів, гомосексуалістів і лесбійок.

Вілліям зірвав з матір'ю

Після численних непорозумінь з матір'ю, Вілліям зірвав всі зв'язки з нею, зокрема, коли вона без причини нападала на його дружину Валерію, коли вона була вагітна.

Йому здавалося, що не всі атеїсти є такі як його матір і заапелював до багатьох із них, щоб поспішили йому з фінансовою допомогою, щоб зорганізувати позитивний атеїстичний рух, цебто — основувати при університетах катедри атеїзму, замість вимагати ліквідації катедр релігії. Матір з молодшим братом Вілліяма почали прилюдно оскаржувати його в різних видуманих налогах, а саме, що в нього є наліг до героїни, що він — гомосексуаліст, що його дружина — негритянка і т. п. Вілліяма дивувало, що його матір у ЗСА має правну позицію і може очорнювати кожного без боязні, що її за те покарають. А справа була в цьому, що Уряд лякався звинувачувати її, щоб не закинули йому переслідування, або дискримінації підсудної. Меделин жила в багатьох домах, не платила чиншу ані федеральних податків, їздила люксусовими автами, мовляв вона не має чим заплатити, бо вона працює у „незарібковій організації".

(Продовження буде)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ЧОМУ РОЗРАХОВУВАТИ ЛИШЕ НА ВЛАСНІ СИЛИ?

Степан і Марія Паньків і їхня донька Віра, пересилаючи пожертви на переклад „Історії України" проф. Наталії Полонської-Василенко на чужі мови, висловлюють свій погляд про потребу розраховувати не лише на власні сили (хоч кожна спільнота дбає перш за все про власні справи), даючи влучний приклад з творення жидівської держави при допомозі американських фінансів і техніки.

Очевидно, що набути приятелів можна лише тоді, коли західній світ познайомиться з Україною, тобто з її історією чи культурою взагалі. Прочитавши в „Свободі" статтю „Дипломати Антанти про історію України в 1918 році", родина Паньків жалує, що так мало зроблено в цьому напрямку в минувшині, й висловлює надію, що „Історія" проф. Полонської-Василенко, перекладена „на важніші мови світу", причиниться до вірного інформування культурного Заходу про Україну та український народ.

Управа і Екзекутива Товариства для поширення української науки на Заході згідні з думкою родини Паньків і щиро дякують за пожертву для поширення української культури в західньому світі.

П. М.

Філядельфія, Па.

д-р Юліян Мовчан

З ЖУРБОЮ РАДІСТЬ ОБНЯЛАСЯ...

(Рефлексії з нагоди ювілейного XX З'їзду УЛТПА)

II.

Маючи в своїх рядах членів різних політичних та релігійних переконань, Головна управа уникала конфронтації тих зрізничковань між своїми членами. Тому, на пропозицію д-ра Миколи Дейчаківського з Огайо, з'їзд ухвалив і далі зберігати повну невтральність у кризі, що виникнула серед української спільноти в Америці.

На З'їзд надійшло багато привітів від різних організацій та поодиноких визначних діячів — в тому числі від Патріярха та Кардинала Йосифа Сліпого, Митрополита Мстислава Скрипника та інших.

З великою приємністю учасники з'їзду довідались про те, що 20 молодих українських лікарів внесли заяви, щоб прийняти їх у члени товариства, що свідчить про те, що на злість всяким „ворогам і супостатам", українське лікарське товариство, поповнюючись молодечими силами, і далі буде існувати й працювати.

З'їзд надав почесне членство відомому лікареві та громадському діячеві д-рові Ахілеві Хрептовському, на пропозицію якого 1977 року XVII-ий з'їзд делеґатів ухвалив добровільний Фонд „Лікарського Вісника" в сумі 1,000 долярів від особи. В минулому почесним членством було нагороджено лише трьох лікарів — д-ра Р. Осінчука, д-ра Яр. Воєвідку та д-ра Тому Воробця.

Новим головою УЛТПА було обрано д-ра Мирослава Коленського.

Ювілейний з'їзд УЛТПА ухвалив нагородити почесними грамотами таких своїх членів: д-ра Ахілля Хрептовського (про його заслуги диви вище); д-ра Тараса Ганушевського — за лікарсько-громадську працю; д-ра Романа Смика — за релігійно-громадську працю та зразкове меценатство на релігійні та громадські потреби; д-ра Юліяна Мовчана — за лікарську та літературно-журналістичну працю; д-ра Олександра Ґудзяка — за лікарську та громадську працю; д-ра Михайла Головатого — за віддану й довголітню працю для УЛТПА; а д-р Петро Мацюк — отримав почесну грамоту та відзнаку, як заслужений уступаючий голова Головної управи УЛТПА.

Аналізуючи діяльність УЛТПА на протязі понад 33 років існування, нам здається, що коли йдеться про людей, які його створили і які стоять в його проводі, Товариство можна б поділити на такі три періоди:

Перший період — починаючи від 1950 року і кінчаючи приблизно кінцем шестидесятих років, коли організаторами і „промоторами" Товариства була виключно „стара ґвардія" наших лікарів — доктори Роман Осінчук, Ярослав Воєвідка, Мирон Зарицький, Борис Андрієвський, Тома Лапичак, Ахіль Хрептовський, Ярослав Макарушка, Богдан Шебунчак, Михайло Логаза та інші, згадавши лише кількох. Це та „ґвардія", яка не тільки закінчила медичні студії в Україні або десь в Европі, але також розпочинала свою лікарську практику на рідних землях ще перед тим (дехто навіть багато років), як прибути на „землю Вашінгтона". Це, отже, ті „могікани" нашої медицини, які привезли зі собою не тільки знання із „старого краю", але також „запах рідних нив". Це, звичайно, клало свій відпечаток на початкові з'їзди чи збори наших лікарів (було чути майже виключно українську мову, „европейський" характер проведення зборів чи дискусій, і т. д.).

Другий період розпочався десь років 10-15 тому, коли на зміну „старій ґвардії" поступово прийшла молодша ґенерація, тобто, лікарі, які хоч і родилися в Україні, але які закінчили свої студії або в Европі або в ЗСА. З цієї причини вони починали свою лікарську практику вже на американській землі, а не в Україні. Це, отже, люди, які хоч „однією ногою" вже міцно стали на землю свого нового поселення, проте „друга нога" в них ще й далі досить міцно стоїть десь там, на рідних землях України, і це звичайно, відповідно позначується на їхній не тільки громадсько-політичній, але також професійній праці. Типовими представниками цієї ґенерації, на мою думку, можуть бути такі наші колеґи, як д-р Петро Моцюк, д-р Павло Пундій, д-р Микола Дейчаківський, д-р Марія Слиж, д-р Ася Школьник та інших — згадавши лише кількох.

Це під орудою цієї — другої ґенерації — відбувався оцей ювілейний XX-ий з'їзд УЛТПА. Правда, тут дуже приємно було бачити також найголовнішого нашого представника із „старої ґвардії" — основоположника УЛТА д-ра Р. Осінчука. Але він вже сидів не за столом ділової президії з'їзду, а окремо — трохи вище за столом почесних членів Товариства — куди свого часу його заслужено було обрано. І хоч його ораторський хист з переходом на дев'ятий десяток років не тільки не послаблюється, але, навпаки, здається, кращає й посилюється (на з'їзді він виступив із закликом створити світове об'єднання українських лікарів) проте протилежно до минулих років, він вже не має жадного виборного „посту" в лікарському товаристві. Чому — зрозуміло: згідно із статутом УЛТПА, до управи Товариства не можуть бути обрані особи, яким вже „стукнуло" 70 років життя... Та й не думаємо, що наш славний старший колеґа думає про якісь „пости" — навпаки, можна безпомилково припускати, що він дуже радий, що, нарешті, його працю успішно продовжують його молодші колеґи та учні.

І ось, тут мимоволі приходить на думку відомий вираз, яким ми назвали наш репортаж — „з журбою радість обнялася", хоч в даному випадку його краще було б перефразувати — „з радістю журба обнялася". Дуже добре, що знову відбувається з'їзд українських лікарів, що 20 молодих лікарів забажало стати членами Товариства, що не тільки з'їзд провадився українською мовою, але й на залі переважно було чути наше рідне слово і т. д. Але що як на наступний з'їзд УЛТПА прибуде лише 40 чи й менше лікарів? Чи і в такому випадку таку кількість треба буде назвати „з'їздом чи конвенцією"?

І ще одна, мабуть, не в меншій мірі важлива річ: з дев'яти наукових доповідей, виголошених на з'їзді, лише три виголошено українською мовою. Звичайно, ми цілком свідомі того, що для наших молодих фахівців, які виросли і вивчилися в англомовній країні, куди легше говорити англійською мовою ніж українською — навіть, якщо вони позакінчували добрими успіхами суботні школи україно-

(Закінгення на стор. 4)

Зустріч матурантів школи українознавства з громадськістю Дітройту

Хоч у четвер, 2-го червня ц.р., був звичайний день праці, але не для Товариства „Рідна Школа". В той день відбулася о год. 7-ій ввечері в залі УКЦ у Воррені святкова зустріч матурантів з громадськістю метрополітального Дітройту. Шістнадцять абітурієнтів, що в другій половині травня склали з успіхом матуральні іспити в присутності інспектора Шкільної Ради Ірини Дмитрві, зайняли приготовані для них місця.

Іспити склали наступні випускники 11-ої кляси: Христина Андрушків, Леся Бачинська, Юрій Гайдукевич (визначний), Мирон Городиський, Богданна Кальба, Ксеня Козак (визначна), Марко Лаврін, Наталя Легка, Адріян Ляш, Гриць Миколенко (визначний), Зенон Павлюх, Марко Ростенко, Орест Совірка, Андрей Томків, Юрій Федорак, Тарас Черниш.

Це вже 24-ті матуральні іспити Школи Українознавства Товариства „Рідна Школа", якій сповнилося цього року 33 роки безперебійної виховно-навчальної праці. Місця при круглих столах, приготовані до спільної вечері, зайняли родини випускників, учителі, рідношкільне членство та громадяни, що дають моральну й фінансову підтримку нашій школі. При вході на залю було виставлене пам'яткове таблЬо випускників в мистецькому оформленні артиста маляра Ярка Козака.

Святкову зустріч відкрив голова Товариства Ігор Іваницький, колишній абсольвент нашої школи. Вітаючи душпастирів українських католицької і православної церков, учителів, батьків шкільної молоді та заслужених меценатів рідного шкільництва, він зокрема щиро привітав шістнадцять цьогорічних матурантів і побажав багато успіхів на новому етапі їх життя. „Вийшовши з рідної школи — сказав він — ви добре знаєте, хто ви є, і які ваші обов'язки до української громади в ЗСА і до українського народу, що бореться за своє національно-державне визволення в Україні".

„Спогад очевидця про матуру" читала учителька Ольга Лісківська. Коли мовиться про матуру, то для неї на першому пляні не так кінцевий іспит зрілости, як радше пророблена праця випускниками протягом довгого часу. Сила волі та довготривала працьовитість допомогла учням закінчити рідну школу.

Учениця 10-ої кляси Ольга Прийма попрощала градуантів в імені молодших кляс. Вона вважає, що співпраця випускників з батьками й учителями причинилась до успіху, як також і бажання гармонійного поєднання двох культур — тутешньої та української. „Вчитеся, працюєте й живете тут — сказала вона — але ваше коріння там, в Україні!" Вона пригадала їм,що рідна школа навчила їх зберігати національні традиції, поширювати їх між чужинцями та ніколи не забувати рідної мови. Нею конче треба послуговуватися в українських хатах, в молодіжних організаціях та в університетських клюбах.

Орест Совірка, представник матуральної кляси, подякував учителям за їх змагання передати знання рідної мови, культури й народних традицій. Він склав в імені своїх однокласників урочисте приречення поглиблювати набуте в рідній школі знання. Він також подякував учителям, батькам та жертвенним громадянам за їх любов і бажання виховати молоде покоління у рідній школі.

Господар матуральної кляси д-р Ігор Гулявий висловив надію, що градуанти стануть органічною частиною українського організованого життя, щоб продовжувати працю, яку започаткували тут перші наші емігранти з України. „Куди б не кинула вас доля, завжди з піднесеним чолом дивіться у майбутнє, пам'ятайте, хто ви, хто ваші предки. Не забувайте українських традицій, нашої чудової і багатої української мови". Він зокрема звернувся із закликом до градуантів, щоб вони читали нашу пресу, книжки, та брали участь у громадському і культурному житті.

Після промов дир. Христина Гнатчук представила всіх матурантів, яким роздано свідоцтва кінцевого іспиту та „Українські Думи", видані Канадським Інститутом українських студій та Дослідним Інститутом Гарвардського університету. Так само роздано шістьом градуантам нагороди, зафундовані Українським Народним Союзом і Метрополітальним Відділом УККА.

У другій частиніл святкової зустрічі була вечеря, яку започаткував молитвою о. С. Сабол, ЧСВВ, а кінцеву молитву провів о. О. Биковець, парох церкви св. Андрія.

Вечір закінчився градуаційною забавою. Треба зазначити, що відомі меценати рідного шкільництва Катерина та Іван Сливки покрили повністю кошти за оркестру на рідношкільній забаві.

Підготовою святкової зустрічі займався комітет батьків під проводом Христини Козак, а членами його були Ірина Черниш, Ліля Ростенко, інж. Микола Лаврін і Віра Андрушків. Завдяки їм, святкова зустріч відбулася з повним успіхом.

Осип Сливинський

Тріюмф танцювального ансамблю „Україна" з Чикаго

Одинадцятого червня ц. р. заля Сентр Іст у Скокі, Ілл., де відбуваються концерти, виступи професійних груп і окремих артистів, виповнилась. Серед українських глядачів, які тут у меншості, хвилювання: як випаде програма, чи танці зроблять враження на наших співгромадян?

Відкривається сцена і легенько „впливає" барвистий хоровід із рушниками, щоб традиційно, хлібом і сіллю привітати гостей-публіку. В тій хвилині зникають геть всі непевності і тривоги — заля загриміла оплесками. Заквітчана, барвиста юна Україна в „Україні" своїм розтанцьованим чаром полонила усіх від самого початку, від першого руху і погляду.

Програма, за вийнятком танцю „Запорожці", презентована вже була українським глядачам. Для присутніх американців все було нове, але таке захоплююче, що власне вони спричинили цю бурю оплесків.

Чим же вирізнявся попис в Скокі від подібних дотеперішніх? „Україна" — танцювальний ансамбль при Осередку СУМ ім Миколи Павлушкова в Чикаго існує п'ять років і власне свій ювілей,п'ятиріччя, постановив відзначити показом перед американською публікою, показати їм красу українського танцю, фолкльору та українського побуту.

Цілу весну велася посилена праця, проби — для „шліфу" кроків, рухів, картин. Молодь працювала подвійно, особливо ті, що мали екзамени, градуації. Вислід був надзвичайний: допрацьованість, гармонія, впевненість, м'якість рухів і вогонь, до того чудове творення картин. Другим елементом, що робив враження, було вміле чергування мелодій, то лірично-мрійливих, то шалених в темпі, огонь яких уділявся і публіці. Красу танців підкреслювали ще і строї. Завдяки строям сцена виглядала то як мінлива веселка, то як квітчастий луг, або дівочі вінки в постійному русі.

Після першої точки — привітання, змінилася мелодія і, як у калейдоскопі, пробігали картини: зворушливо відтворене благословення молодої пари батьками, ігри молоді, щоб трошки подрочитись із закоханими-молодими, дотепний танок старостів, які навипередки демонстрували свої танцювальні вміння — хто краще, легше, дотепніше. В тому так багато народного побуту, зворушливої краси. Танок „Стріча біля криниці" з чудовим вокально-музичним підкладом „Перша любов не повторяється... не повторяється" стала перлиною. На залі — виразні прояви зворушення. На сцені танок закоханої пари, в дальшому груповий танок „замріяних пар", відданий з великим почуттям, ніжно і романтично. Допоміжними в тому танку — відерце, криниця. При зміні швидкости вміло застосовано іншу пісню „люблю дивитися, люблю дивитися, як ти ідеш по воду", залицяння, веселість, дотеп. Танок „Коло" — поява танцюристів робить велике враження кольоритом, і знову спонтанна буря оплесків —ще поки почали працювати ноги, „за очі хапає" краса закарпатських строїв. Скорість, цікаві хореографічні фігури, композиції. Впевненість рухів і гармонія поодиноких сольових пописів нагороджувані безперервними оплесками. Дівчата крутилися,як веретена. Картина змінилася, глядачів манять карпатські краєвиди і танок „Гуцулка". В коломийковому ритмі і темпі віддані різні варіянти гуцульських танків, а в усьому — темперамент і легкість „дітей гір".

Знову інша частина України — центральні землі. Казкова тема про „зачаровані чобітки" із Гоголівських „Вечорів близько Диканьки" послужила тільки для відтворення народного побуту, вірувань, бажань, для представлення чудових танців в зимовому сценарію. При місяці молодь, ніби заворожена, при звуках ліричних мелодій на льоду „совгаються" закохані пари легенько, щоб не порушити чару місячної ночі; та не довго, мороз і молодість пожвавлюють рухи на сцені, як під подмухами вітру „заметіль" танців і забави — сніговими кулями, скоками через вогонь, а під кінець до танку „рушає" і снігова баба, прибрана і заквітчана дотепно. Бажання дівчини — одержати срібні чобітки (заворожені), сповняється при допомозі чортика. Танці солістів знаментиі.

Після перерви публіка знову під чаром „Гуцулії" — красу карпатських гір вичаровує на переміну трембіта з сопілкою, а далі — як вихор, швидкі танці гуцульських легінів і з топірцями і аркан з дуже добре опрацьованими сольовими номерами. Зникають під акомпаньямент гучних брав. Захоплення глядачів зростає. Це, мабуть, уділяється танцюристам, бо, здається, вони окрилені.

Після розтанцьованих гуцулів на сцені гумореска: старий муж і молода жіночка „гуляти раденька", бо є з ким, молодим залицяльником. Він, хитро перебравшись по-жіночому, разом „ затанцьовують" до крайньої втоми старого. Деяка пересада і в перебранні і в дотепах залицяльника могла б зіпсувати в цілому добрий танок, але темпо наступних точок затирає вражіння. Перед глядачами мчать танцюристи в молдавському танку (це вже традиція в „Україні" танцювати один неукраїнський танок), а далі — цікаві хореографічні композиції виконують ляльки. Згідно з оцінкою знавців цього типу виконання, „ляльки" пописалися знаменито.

Верхом програми була, однак, фінальна точка „Запорожці" — фрагмент із опери„Тарас Бульба". Ця — дуже сильна музично-балетна композиція, спочатку, може була незрозуміла для американців, бо як же ж їм без лекції історії зрозуміти драму і трагедію Тараса Бульби — батька? Добре враження зробила здалека пісня „Засвистали козаченьки". Добре награна справді робила враження, що десь далеко співають її козаки в поході, слабше випала друга пісня „Зажурилась Україна", одначе надзвичайна швидкість, нові картини, фігури не дозволили роздумувати над тим. На сцені з походу повертаються козаки, привітання, загальна радість і спільна різноманітна розтанцьованість. Чудова панорама різних варіянтів танців, по-мистецькому згармонізованих групових і індивідуальних, — майстерні сольові пописи як жіночі, так і чоловічі, перериванi бурхливими оплесками, оплесками до такту, а на кінець — овація. Ціла заля спонтанно встала, щоб висловити свій подив і захоплення.

Пізно ввечорі в домівці СУМ в Чикаго відбулося мале прийняття для ансамблю „Україна" з нагоди їх п'ятиріччя. Відбулися теж і цікаві зустрічі, прямо з концертової залі в Скоккі прибули запрошені гості — американці: представники Іллиной Артс Кансил, від „Денс Мегезін", „Рідер Мегезін, Равінія Фестівал Коміті й інші. Вони майже однозгідно повторяли, що ніколи не сподівались таке побачити. „Ми є під великим враженням вашого показу... ваша 'Денс Компані' повинна виступати в 'Авдиторіюм Тіатр' — своєю програмою ви не засоромитесь".

Втомлені, але щасливі танцюристи зі своїм інструктором Євгеном Літвіновим і опікуном ансамблю Ярославом Кулясом промені ли вдоволенням.

На питання відповідав опікун „України" Ярослав Куляс: Думка виступати перед американською публікою нуртували в нас доволі довго. Останньою заохотою до цього були слова проф. Гольцера (викладає право на університеті, заангажований також в справу оборони В. Половчака), який під час нашого виступу в минулому році в Ню Йорку зайшов до нас за куліси і сказав: — Ваша програма дуже сподобалась мені і моїм знайомим. Ви повинні її показувати й американцям. — Не легко було добитись виступу в Центрі Іст Скокі. Вони мають вимоги відносно професійности (дбають про свою репутацію) і довго аналізували програми, афіші, рецензії. До речі, заля в Скокі має 1.300 місць і всі квитки були розпродані.

Створення ансамблю п'ять років тому в'яжеться з особою прибулого тоді з України Євгена Літвінова. Від самого початку він є інструктором - вчителем „України".

В найближчому часі „Україна" візьме участь у фестивалі на Оселі „Верховина", а опісля знову буде шукати заль, щоб показати красу українських танців. Щасти вам, Боже, невтомна молода „Україно".

Іра Мінська

Сходини колишніх мешканців Комарнянщини і Рудеччини

Чергові сходини членів Регіонального комітету Комарно-Рудки й околиці відбулися в суботу, 4-го червня ц. р., в домівці Українського Спортового Клюбу в Ню Йорку, в годинах 3-6 після полудня. З огляду на різні імпрези в метрополії Ню Йорку деякі члени Комітету мусіли взяти участь у цих імпрезах і тому не могли бути присутніми на наших сходинах.

Сходини відкрив діючий голова Регіонального комітету мгр Микола Радович, привітав присутніх, між іншими, мецената Івана Тершаківця, почесного голову комітету,і його дружину та інших членів; згадав померлих членів краянів, що впокоїлися від останніх сходин, а це — д-р Роман Кос, секретар комітету; о. пресвітер Петро Маєвський, інж. Андрій Прухніцький та ред. Осип Новицький (Гайський).

Згадав також і тих , що раніше відійшли в засвіти, але не згадано їх перед тим: Степан Рихлинський, Гриць Пачеха, УСС, інж. Ілярій Ольховий, інж. Роман Онишкевич, УСС, інж. Михайло Кос, Марія з Гнатишаків Петрик, Іван Коцур, УСС. Олекса Черник, д-р Олександер Марітчак, о. Петро Головінський. Померлих вшановано вставанням і однохвилинною мовчанкою.

Плян нарад прийнято без змін. Також прийнято відчитаний протокол з попередніх сходин з 24-го квітня 1982 року. Цей протокол написав Степан Путикевич, секретар, обраний на місце д-ра Р. Коса, який скоро після попредніх сходин помер і не встиг написати цього протоколу.

Д-р Василь Лев здав звіт із його дотеперішньої праці над редагуванням матеріялів до пропам'ятної книги, зібраних св. п. д-ром Осипом Утриском. Вони докладні, точні, та не завжди вірні укладені трохи хаотично, нераз повторюються 2-3 рази в різних версіях про ту саму справу чи подію. Тут потрібна пильна праця й увага редактора, який часто мусить питати інших членів редакційної колегії про точність або правдоподібність описаних фактів.

Треба теж вилишати багато місць, що виходять поза тематику реґіонального збірника. Доводиться робити багато поправок перестарілої мови і правопису. Тому хоч редактор сподівався до кінця 1983 року приготовити матеріяли до друку, не встигне викінчити цієї праці на означений час, тим більше, що М.Радович, перебравши архів від удови св. п. Р. Ко са, знаходить ще багато матеріялів, що відносяться до Комарнянщини.

Одначе редактор старатиметься закінчити працю якнайскорше, щоб уже,можливо, з початком 1984 року віддати матеріял до друку. Майже всі зредаґовані матеріяли треба переписувати. В дискусії над звітом редактора були запити й вияснення, та вияснення деяких справ, поданих покійним Утриском. Присутні просили редактора приспішити роботу. Редактор буде старатися докласти всіх старань до цього.

В дальшому ході нарад М.Радович представив клопотання про збирання фондів на видання книжки. Більшість комарнянців і рудечан щедро жертвують на цю справу. Деякі заявляють, що дадуть гроші на книжку, як побачуть її видруковану. Присутні радили „стукати в двірі" частіше, а вони відчиняться.

Інж. Мирон Радович подав стан каси на 4-го червня: 11,174.42 дол. приходу. Витрати 745.12 дол. (в тому 500 дол. виплачено як зачет редакторові збірника). Всі прийняли цей стан каси задовільно з надією на збільшення фондів ще до появи з друку книжки.

Під час внесків і запитів редактор повідомив, що від Марії Галун-Блок він отримав машинопис на 224 сторінки. В цій праці описано точно, зв'язкою, гарною англійською мовою багатоілюстровану історію і побут міст Комарно—Рудки-Щирець та їх околиць. Історія сперта на джерельних матеріялах. Цю працю, дуже корисну для англомовного читача, треба видати. Присутні одобрили цю пропозицію з тим, що це залежатиме від фондів Реґіонального комітету.

На закінчення сходів мец. Радович відмітив, що член Ділового комітету Степан Качмарський, перейшовши на емеретуру, переїздить на сталий побут на Фльориду. Бажаючи йому гарного відпочинку, просив його бути в контакті з комітетом. С.Качмарський щиро подякував і заявив, що він надалі вважає себе членом Ділового комітету, і час від часу приїде до Ню Йорку на наради. Також просив присутніх при нагоді відвідати його в новому місці побуту. На цьому закінчено сходини.

При перекусці ще довго велися розмови на актуальні теми, спогади про рідний край. Загальне враження зі сходин—був це немов гарний, настроєвий родинний з'їзд.

В. Л.

Осередок праці НТШ у Філядельфії відзначив Ювілей

Філядельфія. — В неділю, 26-го червня 1983, відбулася тут заходом Управи Осередку Праці НТШ у Філядельфії відзначення 110-річчя Наукового Товариства ім. Шевченка та відзначення 35-річчя діяльности НТШ у ЗСА.

Програма дня включала три короткі доповіді про НТШ, що їх виголосили проф. Г.Лужницький, голова Осередку Праці у Філядельфії, проф. Богдан Романенчук і голова НТШ Ярослав Падох.

У мистецькій частині виступили: Віра Бойко — скрипкове сольо, Ліза Чепіль — рецитація і спів — обом паням акомпаньювала на фортепіяні Р. Гарасимович; мистецьку частину закінчив виступ Гуртка бандуристів під керівництвом Петра Гурського.

Після офіційної програми, маестро Шашаровський відчитав анонімно написану сатиричну поему п. н. „Ен Те Ше — понад усе: дума про Наукове Товариство ім. Шевченка", яка зробила замітне враження на 150 присутніх приятелів української науки. Після програми, відбулася свобідна гутірка біля буфету.

З нагоди цього Ювілею, д-р Стефанія Бережницька зложила у 100-річчя народин свого батька сл. п. Михайла Тершаківця, від родини Бережницьких-Тершаківців 525 дол. на потреби НТШ.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА МОГИЛУ
бл. п. ІВАНА БЕРКЕЩУКА
(помер 14-го червня 1983 р.)
складають 100.00 дол. на Український Музей в Ню Йорку
ДАНИЛО І ОСИП (товариші Покійного)

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА
СВ. ВОЗНЕСІННЯ, МЕЙПЛВУД, Н. Дж.
Запрошує Громадянство околиці на
СЛУЖБУ БОЖУ
в НЕДІЛЮ, 24-го ЛИПНЯ 1983 р.
о год. 10-ій ранку, під час якої співає
40 ОСОБОВИЙ ХОР МОЛОДІ — СУМ-К,
при УКРАЇНСЬКІЙ ПРАВОСЛАВНІЙ КАТЕДРІ
СВ. ІВАНА, ЕДМОНТОН, КАНАДА
під дириґентурою
МИХАЙЛА ПРОКОПОВИЧА
о. Іван Наконечний — настоятель
Парафіяльна Управа

В П'ЯТУ
БОЛЮЧУ
РІЧНИЦЮ
невіджалуваної
смерти
нашого
Найдорожчого
Одинокого
СИНА І БРАТА

бл. п.
МАРКА ЛЮБОМИРА ГЕВРИКА
який загинув трагічно в автомобілевому випадку 19-го липня 1978 р. в Монтреалі, Канада.
Цією дорогою складаємо сердечну подяку Всім, хто помагав нам в тому тяжкому горю і смутку.
Мама — СТЕФАНІЯ
Тато — ІВАН
Сестри — ЛІДІЯ І МАРІЯ з чоловіком ЛЕВОМ ЧИРОВСЬКИМ та сином МАРКОМ.

У ВОСЬМУ СУМНУ РІЧНИЦЮ НЕВІДЖАЛУВАНОЇ ВТРАТИ
нашого незабутнього
бл. п. д-ра
Михайла Сосновського
25-го липня 1983 року будуть відправлені
ЗАУПОКІЙНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ
в Торонті, в церкві св. Миколая;
в Нюарку, в церкві св. Івана Хрестителя;
в Бавнд Бруку, в Церкві-Пам'ятника;
в Римі, в Обителі Отців Студитів.
Згадати Покійного у молитвах просять —
дружина ОКСАНА і Родина

Відбувся Український фестиваль у Лос Анджелесі

Заходами української радіопрограми „Пісня України" в неділю, 12-го червня ц.р., у німецькій розваговій оселі „The Alpine Village" відбувся третій літній Фестиваль, який, як і попередні, був передусім призначений для неукраїнських гостей з метою кращого їх обізнання з українцями та їх багатим мистецтвом і культурою.

Погода в цей день була чудова, і це було запорукою успіху.

Почавши від півдня, коли закінчено по церквах Богослужения, просторий „Бір ґартен" заповнювався гістьми різних етнічних та національних походжень, включно з українцями.

Молодеча оркестра „Дзеркало", в склад якої входили вокалісти – музиканти: Наталя Івах, Орест Балабан, Павло Ґурський, Юрко Корінець й Ельдад Тарму своїм мелодійно-бадьорим репертуаром, який складався з українських народних мотивів, дали відчути присутнім, що цей фестиваль є українським в усій його мистецькій красі і кольориті.

Українські мотиви удекорування сцени та кіоски з нашими мистецькими виробами допомагали українському характерові фестивалю.

Поміж присутніми вирізнялися представники польської громади та тирольці, які прибули з національними прапорцями та у народній ноші.

Мистецька програма, до якої, крім репертуару молодечої оркестри „Дзеркало", входили танці у виконанні ансамблю Надії Прокопій „Український Дух" та гостинні виступи відомої талановитої танцюристки зі Сан Дієго, вродливої Уляни Олексишин. Вона вже втретє виступає на річних фестивалях „Пісні України", щораз здобуваючи собі більше признань і захоплення своїм професійним виконанням і молодечою щирістю.

Особливою точкою на цьогорічному фестивалі був перший гостинний виступ молодого і талановитого, гідного наслідника свого батька, віртуоза гри на бандурі маестра Андрія Китастого, мистецтво гри якого, єднаючись зі сольоспівом, стало атракцією фестивалю і не всилі було йому закінчити свій виступ кількома піснями, тому що присутні рясними оплесками „вертали" його на сцену кілька разів та з насолодою слухали шедеври українського бандурного мистецтва.

Усім нашим мистцям і мисткиням, які взяли участь у цьому спеціяльного призначення — українському фестивалі належиться велике признання і подяка.

Д-р Святополк Шумський

Танцюристка Уляна Олексишин.

Господар фестивалю д-р С. Шумський.

Бандурист Андрій Китастий

В Гарварді...

(Продовження зі стор. 1)

дуже різноманітну групу віком, походженням і географічним положенням. Минулими роками типічними учасниками були першого покоління американці українського походження, студенти коледжів з індустріяльного північного сходу, або середнього заходу, які, виросли, говорячи по-українському вдома. Майже половина цьогорічних студентів не належать до тієї категорії. Між ними є, наприклад, шість студентів із західніх провінцій Канади, професор лінґвістики з Аркенсо, студент з Норвеґії, студент-кандидат на маґістерський ступінь в Гарварді у програмі совєтських студій, дві студентки з Англії і учитель пенсіонер з Ню Джерзі. Є студенти теж з Калґарі, Вінніпеґу, Західньої Вірджінії, Джорджії, Каліфорнії, Кольорадо, Міннесоти, як і з таких традиційних місцевостей як Ню Йорк, Ню Джерзі, Пенсильванія і Массачусетс. Вік студентів різний — від 17 до 65 років.

Наступні тижні студенти Літньої Школи Україністики проводитимуть, беручи активну участь в академічних курсах і зайняттях, а додатково вони матимуть нагоду взяти учать в позанавчальній різноманітній програмі літньої школи, як доповіді, фільми, виставки.

Також як і в попередніх роках, так і цього літа Адріян З. Стецик вестиме вечірні курси українського танку.

Всі понадпрограмові імпрези безплатні й відкриті для загальної публіки. По докладні інформації про час і місце імпрез слід звертатись на адресу: HURI, Special Events, 1583 Massachusets Ave., Cambridge, Mass. 02138; тел.: 617 495-7835.

Совєтська людина...

(Закінчення зі ст. 2)

психологія.

Психологи і соціологи на Заході не розуміють совєтської людини, бо користуються загальними законами логіки і поступовання совєтської людини міряють по собі. Совєтський чоловік — явище складне. Він по одному і тому ж питанні може мати думки, які себе взаємно виключають. З одного приводу може мати протилежні емоції. Він може безмежно хвалити і обвинувачувати одне і те ж явище. Соціологи думають, що явище „совєтський чоловік" стає міжнародним, він має ознаки нижчого ступеня еволюції. Поступовання і поведінку совєтської людини не можна передбачити. Совєтська людина говорить про роззброєння і одночасно подвоює продукцію зброї; ця людина почала боротьбу за визволення пролетаріяту, але дорогою до світлого майбутнього вона знищила пролетаріят, і дорогою прихопила і селянство.

КОРГУН, А НЕ КОРЧУН

У рецензії п. з. „Нові видання" д-ра Луки Луцева про книжку Костя Шонк-Русича „Дерев'яна різьба в Україні" („Свобода", ч. 113, 17-го червня 1983) треба читати: „Автор згадує твори таких мистців як три Шкрібляки, Корпанюк, Черешньовський, Коргун, Третяк, Ольшевський та подає світлини їх творів". — Ред.

З журбою радість...

(Закінчення зі ст. 2)

знавства. Це зрозуміло. Але, як бути, коли на наступному з'їзді УЛТПА вже не буде виголошено жадної доповіді українською мовою? І якщо воно так дійсно станеться, то чи і в такому випадку такий з'їзд треба і далі буде називати „українським з'їздом"? А, може, краще було б його назвати „американським медичним з'їздом лікарів українського походження".

Згадали ми тут цих дві „журби" тому, що все сказане стосується не тільки українського товариства лікарів, але також усіх інших наших професійних товариств — ветеринарів, інженерів, фармацевтів, і т. д.

Щербицький...

(Продовження зі стор. 1)

нібито, „захопившись створенням нових ансамблів, міністерство ослабило контролю за ідейним і художнім рівнем їх програм."

Ще в половині червня ц.р. на засіданні ЦК КПУ, як подала „Радянська Україна" з 26-го червня ц.р., критиковано міністерство культури УССР за „неполадки" в естрадно-концертовій діяльності. Зокрема, „відмічено, що міністерство незадовільно керує цією ділянкою" і доручено „вжити дійових заходів для значного підвищення ідейного і художнього рівня" та „посилення ролі естрадного мистецтва в патріотичному, інтернаціональному, моральному, естетичному вихованні, пропаганді соціялістичного способу життя, дружби народів СССР". В тому відношенні Щербицький повторив був на пленумі лише те, що він вже говорив на засіданні ЦК КПУ.

На окрему заувагу заслуговує напад Щербицького на працівників суспільних наук, що деяким із них він закинув навіть „спрощенство", „примітивізм" та „псевдонауковість". Тут він вирізнив як приклад „об'ємистий збірник, підготовлений в Івано-Франківському пединституті", що його, мовляв, „правильно вилучив з продажу Держкомвидав УССР, а збитки від нього відніс на рахунок авторів". На його думку, „такі заходи варто б застосувати і щодо деяких інших видань, придатних хіба що в макулятуру". А головне „треба своєчасно поправляти і тих дослідників, які оспівують патріярхальщину, захоплюються дрібнотем'ям, вивченням життєписів князів, різних третьорядних історичних фактів". Від Вищої партійної школи, Секції суспільних наук АН УССР, Мінвузу УССР, Інституту історії партії, Інституту соціяльних та економічних проблем зарубіжних країн АН УССР (директор А.М.Шлєпаков) Щербицький вимагав більшої ініціятиви в удосконаленні виховної роботи, кращої прогностики і „практичної віддачі".

Не поминув він теж і преси, радіо і телебачення. На його думку, „багатьом виступам газет, теле-і радіопередачам бракує глибини аналізу, арґументованости, яскравости і публіцистичного викладу".

НЕ ВІСОЦКІ, А ТАРДЖЯН

Президентом Американської психіятричної асоціяції є д-р Джордж Таджян, а не д-р Гаролд Вісоцкі, як це подано у вістці на першій сторінці „Свободи" ч. 133 з суботи, 16-го липня. Д-р Г. Вісоцкі є головою комісії міжнародного надуживання психіятрії і психіятрів, що вірно подано далі в щоденнику в цій самій вістці.

Д-р Олег М. Волянський

ЗГІДНО З ПОВІДОМЛЕННЯМИ втікачів з Нікараґуа до Коста Ріки, переслідування індіянського і креольського населення сильно зросло за останні тижні, що змушує ці групи населення сандіністського Нікараґуа масово покидати свої житла і тікати в різні сторони: одні тікають у гори і ліси, інші вступають у партизанські загони, ще інші знаходять притулок за кордоном в Коста Ріці або Гондурасі.